

Onderhoud (natuur)beken middels een prestatiebestek

6 juni 2023

waterschap
limburg

Inhoud

- Wat is een prestatiebestek ?
- Oude situatie & scope nieuwe contract
- Ecologie in het prestatiebestek
- Bouwteam maaien
- De praktijk

Prestatiebestek

Oude Situatie

Nieuwe Situatie

Oude situatie

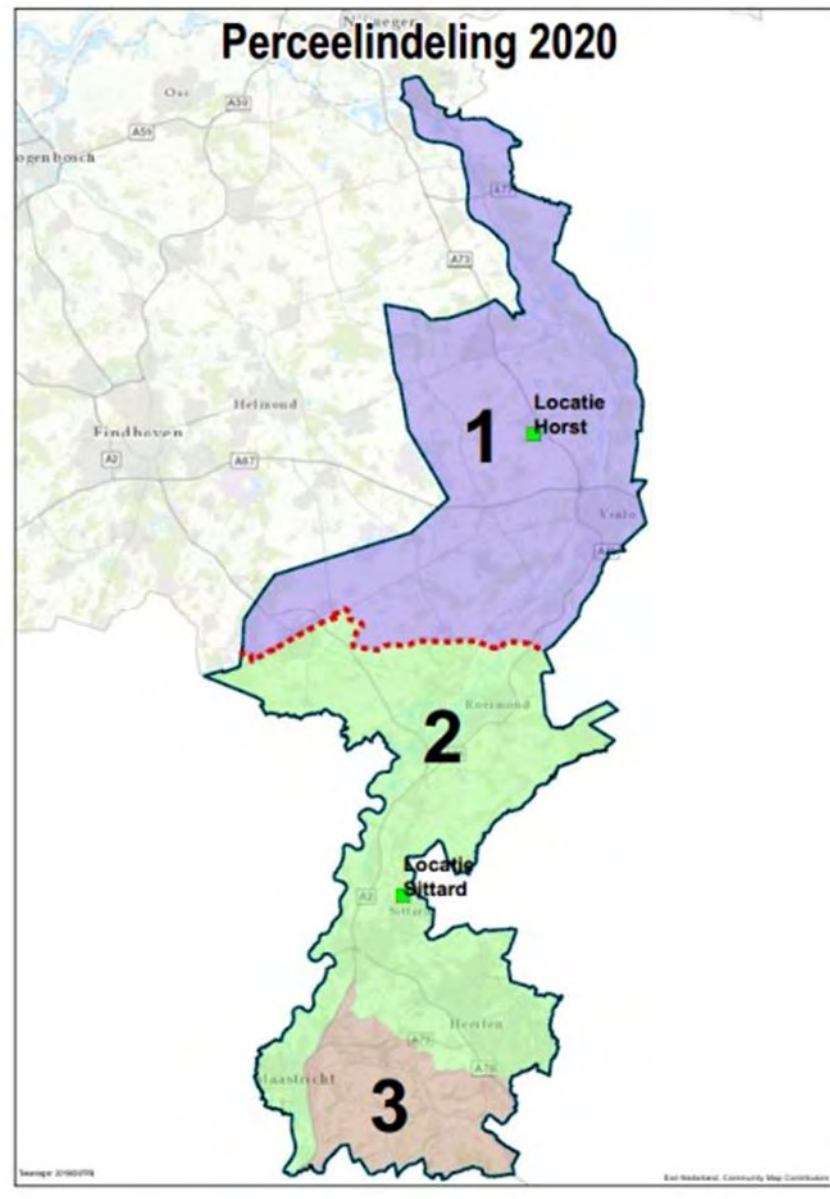
- 8 traditionele contracten (RAW-systematiek)
- In Zuid-Limburg bij wijze van pilot (3 jaar) één innovatief contract (Heuvelland);
- Een deel van het maaionderhoud door eigen maaiploeg;
- Diverse losse contracten (calamiteiten, rasters enz.)

Scope van het contract

- Al het maaionderhoud in het gehele werkgebied;
- Groenonderhoud in het gehele werkgebied;
- Databeheer voor maaien en groenonderhoud op orde;
- Operationele ondersteuning bij calamiteiten.

1: De Jong Zuurmond

2+3: Krinkels BV

Ecologie in het onderhoud

- Beide aannemers eigen ecooloog / ecologen
- FME-tool
- Innovatie: zoeken naar technologie om incidenten te voorkomen en soorten te herkennen.
- Minder/anders maaien
- Bouwteam maaien

Eisen mbt ecologie

- Natuurbeken snijmaaitechnieken
 - Maaisel afvoeren ter plaatse van:
 - keringen, regenwaterbuffers en lijnvormige elementen
 - een deel van de watergangen (vnl natuurbeken)
 - Maaisel vóór het afvoeren eerst 5 tot 10 dagen laten liggen (hooilandbeheer) t.b.v. zaadzetting
 - Gedifferentieerd maaien
-
- Concreet bij ca. 600 km watergangen afvoer van maaisel.
 - Dit is ca. 234 km meer dan in de oude contracten.
 - Jaarlijks nieuwe trajecten herinrichting in voorbereiding en uitvoering.

Bouwteam maaien

- Kostenneutraal
- Samenwerking opdrachtgever en opdrachtnemer
- vertalen van streefbeelden en eisen naar uitvoeringswijzen en resultaat waarin:
 - de ecologie is geoptimaliseerd
 - de hydrologie geborgd blijven;

bouwteam maaien – ervaringen / resultaten

- Lastige start: 2 jaar via teams ivm Covid-19
- 7 specialisten waarvan 4 buiten de organisatie leidt tot frisse inzichten maar kost tijd om op 1 lijn te komen
- Beter inzicht in
 - een specifiek systeem
 - de werking van natuurbeken
 - de eigen organisatie
- Het belang van een goed monitoringssysteem wordt bevestigd
- Er is een praktische toetsingswijze ontwikkeld voor hydrologie.

Bouwteam maaien – ervaringen / resultaten

- Het gebied wordt door deze aanpak veel meer eigen bij de aannemers
- Er is teveel maatwerk of eigen invulling gedaan door sommige gebiedsbeheerders
- Kennisoverdracht (inspecteur, hydroloog, ecooloog en aannemer werken samen).
- Het beheer- en onderhoudsplan mag er vaker worden bijgepakt.

De Praktijk

Exoten

- duizendknoop, grote waternavel, waterteunisbloem
 - verspreiding
 - hoge kosten voor vaak langdurige bestrijding
 - bestrijding te midden van ecologische parels
 - glooiende oevers, begrazing (?) en weinig schaduw leiden tot toename

Zoeken naar de beste aanpak
bestrijden of beheersen ?

Begrazen of maaien ?

Begrazing langs 60 km
beektrajecten en in ca. 260
buffers.

Begrazen:

- Natuurlijk beeld
- Moeilijker stuurbaar
- Vraagt frequente monitoring en sturing
 - aselectief

De bever

- vernatting
- bereikbaarheidsproblemen
- omgevingsmeldingen
- veiligheid
- niet behalen oorspronkelijk bedachte doelen

Putbeek : 2005 direct na herinrichting

Putbeek : 2023

- braakliggend aangrenzend gebied ivm vernatting agv beveractiviteiten
- Werkpaden worden onbegaanbaar door vernatting

Vernatting:

- problemen met afvoer van maaisel en bereidbaarheid.
- inzet van speciaal materieel nodig.

Natuurbeken zonder werkpad levert in de praktijk problemen op. Er zijn weinig beken die echt zonder onderhoud kunnen.

Toename schaduw zorgt voor minder onderhoud, maar maakt onderhoud lastiger.

Overige uitdagingen

- Te forse bodemverschraling na beekherstel leidt tot langzame ontwikkeling gewenste en kansen ongewenste soorten (bijv. exoten)
- Na werkzaamheden te grote verdichting -> weinig bodemleven.
- Toename soorten kan leiden tot conflicten. Dit kan leiden tot het maken keuzes in beheer en dus tussen soorten. Voor welke soort wordt uiteindelijk gekozen ?

Hoe succesvoller het resultaat hoe meer uitdaging het onderhoud krijgt?

Vragen ?

